

Investointitiedustelu

Helmikuu 2014

Elinkeinoelämän keskusliitto

Investointitiedustelu

Helmikuu 2014

Sisältö

Johdanto	3
Tiivistelmä.....	3
Tiedustelumenetelmä, esitettävät kysymykset ja kattavuus	3
Teollisuuden ja energia-alan investoinnit vuosina 2012–2014	5
Teollisuuden kiinteät investoinnit toimialoittain	5
Teollisuuden investoinnit suuruusluokittain	6
Investointien tarkoitus 2014	8
Investointeihin vaikuttavat tekijät vuosina 2013-2014	9
Investoinnit ulkomaille vuosina 2005-2013	10
Teollisuuden henkilökunta Suomessa ja ulkomailla	10
Tiedustelumenetelmä.....	11
Liitteet	

Johdanto

Tiivistelmä

Suomalaisten teollisuusyritysten kotimaahan tekemät kiinteät investoinnit kasvoivat vuonna 2012 selvästi edellisvuoden matalalta tasolta. Tilastokeskuksen mukaan teollisuus investoi toissa vuonna kotimaahan runsaat 3,5 miljardia euroa, eli noin 15 prosenttia enemmän kuin heikkona investointivuotena 2011. Vuoden 2012 investoinnit jäivät noususta huolimatta 2000-luvun keskiarvon alapuolelle.

EK:n tiedustelun mukaan investoinnit kääntyivät viime vuonna laskuun, ja vähennystä tuli noin viisi prosenttia. Kuluvana vuonna loiva supistuminen jatkuisi, ja investointien arvo alenisi runsaaseen 3,2 miljardiin euroon.

Energia-alan investoinnit ovat jatkuvat vilkkaina vuosina 2012–2014. Teollisuuden ja energia-alan yhteenlaskettujen investointien arvioidaan olevan alkanee- na vuonna vajaat 5,3 miljardia euroa.

Investointiaste eli investointien osuus teollisuuden jalostusarvosta nousi vuonna 2012 jonkin verran, mutta vuosina 2013–2014 se on tiedustelun mukaan laskussa. Suomalaisten teollisuusyritysten investointiaste on tiedustelun ennusteen mukaan tänä vuonna vähän alle 12 prosenttia, mikä on myös Länsi-Euroopan keskitasoa matalampi lukema.

Tiedustelun mukaan investoinnit supistuivat viime vuonna jonkin verran pienissä ja keskisuurissa yrityksissä, kun taas suurissa yrityksissä ne kasvoivat. Alkanee- na vuonna pienten yritysten investointien ennustetaan kääntyvän kohtalaiseen kasvuun. Myös keskisuurten yritysten investoinnit kasvaisivat aavistuksen. Sen sijaan suurten yritysten investoinnit alenisivat.

Tehdasteollisuuden investointien tärkein tarkoitus on vuonna 2014 vanhan tuotantokapasiteetin korvaaminen. Kaikista suunnitelluista investoinneista 37 prosenttia on korvausinvestointeja, 29 prosenttia laajennusinvestointeja ja 26 prosenttia rationalisointi-investointeja. Laajennusinvestointien osuus on hieman kohonnut, mutta vielä alle pitkäaikaisen keskiarvon.

Investointitiedustelun mukaan teollisuuden ulkomaiset investoinnit kasvoivat viime vuonna vuoden

2012 matalalta lähtötasolta. Investointimenot Suomesta ulkomaille olivat tiedustelun mukaan viime vuonna noin 2,7 miljardia euroa. Ulkomaisiin investointeihin on tiedustelussa laskettu mukaan myös yrityskaupat. Viime vuonna noin valtaosa teollisuuden ulkomaisten investointien arvosta suuntautui EU-maihin.

Suomalaisten teollisuusyritysten ulkomaisten tytäryritysten henkilökunnan määrä supistui tiedustelun mukaan jonkin verran vuosina 2012–2013.

Tilastokeskuksen keräämien tietojen mukaan suomalaiset teollisuuskonsernit työllistivät vuonna 2011 ulkomailla noin 387 000 henkilöä, eli noin puolet niiden koko henkilöstöstä.

Selvästi eniten ulkomailla olevaa työvoimaa on teknologiateollisuudessa. Myös metsä- ja kemianteollisuudella merkittävä osa työvoimasta on ulkomailla, kun taas muilla toimialoilla ulkomailla työskentelevän henkilöstön osuus on selvästi matalampi.

Tiedustelumenetelmä, esitettävät kysymykset ja kattavuus

Tämä investointitiedustelu on osa EU:n harmonisoitua suhdannetiedustelujärjestelmää. Tiedustelussa esitettävät kysymykset ovat valtaosin Euroopan komission laatimia. Elinkeinoelämän keskusliitto EK ja sen edeltäjä Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitto TT ovat tehneet kyselyn Suomessa vuoden 1995 syksystä lähtien. Tiedustelun laati aiemmin Suomen Pankki. Investointitiedustelu tehdään kaksi kertaa vuodessa, keväällä ja syksyllä. Tämä investointitiedustelu tehtiin loka-marraskuussa 2013.

Syksyn 2013 tiedustelussa kysyttiin yritysten toteutuneita investointeja vuodelta 2012 sekä investointisuunnitelmia vuosille 2013 ja 2014. Tiedustelu osoitettiin pääsääntöisesti EK:n suhdannetiedustelun otokseen kuuluville yrityksille. Tiedusteluun vastasi 238 tehdasteollisuuden yritystä. Tiedusteluun vastanneiden yritysten yhteenlaskettu liikevaihto Suomessa oli vuonna 2012 noin 75 miljardia euroa. Vastaajayritykset työllistivät Suomessa 175 000 työntekijää. Tiedusteluun osallistuvien yritysten investoinnit kattavat noin neljä

viidesosaa tehdasteollisuuden kaikista investoinneista. Tässä julkaisussa kyselyn tulokset on korotettu vastaamaan Tilastokeskuksen kansantalouden tilinpidon mukaisia tehdasteollisuuden kiinteitä investointeja. Perusvuotena on käytetty Tilastokeskuksen ilmoittamia lukuja vuodelta 2012. Tehdasteollisuuden lisäksi tiedusteluun kuuluu energiantuotannon yrityksiä.

Investoinneilla tarkoitetaan tässä tiedustelussa kiinteän käyttöomaisuuden hankintaa sekä perusparannusmenoja Suomessa: uusia talonrakennuksia, maa- ja vesirakennuksia, koneita, laitteita, kalustoa ja kuljetusvälineitä sekä maa- ja vesialueita. Kysely ei koske tavanomaista kunnossapitoa, käytössä olleiden pääomatarvaiden ostoa tai myyntiä, ei myöskään leasing-hankintoja. Käyttöomaisuuden myyntituottoja ei ole otettu myöskään huomioon investointimenoja laskettaessa. Kutakin vuotta koskevat luvut on ilmoitettu asianomaisen vuoden toteutuneiden tai arvioitujen hintojen mukaisina eli käyvin hinnoin.

EU-maissa tehtävässä investointitiedustelussa kysytään syksyisin aineellisten investointien jakautumista eri käyttötarkoituksiin ja investointeihin vaikuttaneita syitä. Investoinnit jaotellaan eri käyttötarkoituksiin si-

ten, onko investoinnin tavoitteena ensisijaisesti vanhan tuotantokapasiteetin korvaaminen, tuotantokapasiteetin lisääminen, rationalisointi vai jokin muu tavoite. Muulla tavoitteella tarkoitetaan esimerkiksi ympäristönsuojelua. Investointien keskeisimmät syyt jaotellaan EU-tiedustelussa seuraavasti: kysyntä, rahoitusilanne tai odotettu voitto, tekniset tekijät ja muut tekijät. Muilla tekijöillä tarkoitetaan esimerkiksi julkisen vallan toimenpiteitä (esim. verotus) tai vaihtoehtoa siirtää tuotantoa ulkomaille.

Kyselyn yhteydessä teollisuusyrityksiltä tiedusteltiin myös **Suomesta ulkomaille tehtyjä investointeja**. Lisäksi kysyttiin ulkomaille työskentelevän henkilökunnan määrää.

Investointitiedustelun vastausprosentit toimialoittain

	Lukumäärä			Liikevaihto milj. euroa			Henkilökunta		
	Vast.	Otos	%	Vast.	Otos	%	Vast.	Otos	%
Elintarviketeollisuus	14	38	37	4 000	6 444	62	12 265	19 570	63
Teva-teollisuus	14	28	50	566	854	66	4 106	5 387	76
Metsäteollisuus	18	32	56	15 168	16 709	91	47 060	52 206	90
Painaminen	12	37	32	236	510	46	1 477	3 336	44
Kemianteollisuus	33	47	70	16 605	17 224	96	22 703	24 179	94
Rakennusaineteollisuus	16	31	52	1 196	1 929	62	4 952	8 616	57
Teknologiateollisuus	121	231	52	37 018	41 825	89	79 276	101 069	78
Koko tehdasteollisuus	238	498	48	75 510	86 726	87	174 788	220 058	79

Teollisuuden investoinnit 2012–2014

Tilastokeskuksen julkaiseman kansantalouden tilinpidon mukaan **tehdasteollisuuden kiinteiden investointien** arvo oli 3 548 miljoonaa euroa vuonna 2012. Investoinnit kasvoivat vuodesta 2011 lähes 15 prosenttia, mutta investointisumma jäi silti alle 2000-luvun keskimääräisen.

EK:n Investointitiedustelun ennakkotiedon mukaan investoinnit kääntyivät viime vuonna laskuun. Niiden arvo aleni runsaalla viidellä prosentilla vajaaseen 3,4 miljardiin euroon.

Kuluvana vuonna investointien odotetaan yhä hieman pienenevän. Niiden arvo laskisi runsaalla neljällä prosentilla 3,2 miljardin euron tasolle.

Tehdasteollisuuden ja energia-alan yhteenlasketut investoinnit olivat vuonna 2012 Tilastokeskuksen mukaan 5 361 miljoonaa euroa. Energia-alan investoinnit pysyivät tiedustelun mukaan ennallaan viime vuonna. Alkaneena vuonna ne sen sijaan kasvaisivat vähän yli 2 miljardiin euroon.

Investointiaste eli investointien suhde teollisuuden jalostusarvoon pysyi vuoden 2013 ennakkotietojen mu-

kaan lähes ennallaan hieman yli 12 prosentissa tehdasteollisuuden jalostusarvosta. Tänä vuonna investointiaste laskisi loivasti vähän alle 12 prosenttiin.

Vaikka investoinnit ovat vaihdelleet talouskriisissä ja sen jälkeen huomattavasti, myös jalostusarvon muutokset ovat olleet suuria. Investointiaste on näin ollen pysynyt suhteellisen vakaana.

Suomen teollisuuden investointiaste on uusimpien lukujen mukaan pysynyt jonkin verran Länsi-Euroopan keskiarvon alapuolella.

Teollisuuden investoinnit toimialoittain

Tilastokeskuksen mukaan **metsäteollisuuden** toteutuneet investoinnit olivat 685 miljoonaa euroa vuonna 2012. Investoinnit kasvoivat yli neljännekselleä edellisvuoden matalalta tasolta. EK:n tiedustelun mukaan investointien kasvu jatkui viime vuonna, ja niiden arvo kasvoi yli 900 miljoonaan euroon. Kuluvana vuonna investoinnit kuitenkin vähenisivät vajaan 700 miljoonan euron tasolle.

Teollisuuden kiinteät investoinnit ja investointisuunnitelmat vuosina 2012–2014, milj. euroa (käyvin hinnoin) ja muutosprosentit

	2012	2013	2014	12–13 %	13–14 %
Elintarviketeollisuus	368	451	484	22,5	7,3
Teva-teollisuus	18	5	6	-74,9	24,2
Metsäteollisuus	685	934	682	36,3	-27,0
Painaminen	39	22	16	-44,8	-23,4
Kemianteollisuus	541	498	530	-7,9	6,3
Rakennusaineteollisuus	96	75	85	-21,5	12,8
Teknologia-teollisuus	1 764	1 345	1 378	-23,8	2,5
- metallien jalostus	551	219	191	-60,2	-13,1
- kone- ja metallituoteteollisuus	724	619	726	-14,6	17,4
- elektroniikka- ja sähköteollisuus	489	507	462	3,6	-8,9
Tehdasteollisuus	3 548	3 360	3 213	-5,3	-4,4
Energiahuolto	1 813	1 811	2 046	-0,1	12,9
Tehdasteollisuus ja energiahuolto yhteensä	5 361	5 172	5 259	-3,5	1,7

Kansantalouden tilinpidon mukaan **teknologiateollisuuden** kiinteät investoinnit kasvoivat vuonna 2012 noin 12 prosentilla, ja niiden arvo kohosi 1 764 miljoonaan euroon. Investointitiedustelun mukaan investoinnit supistuivat viime vuonna selvästi. Sen sijaan kuluvana vuonna ne kasvaisivat aavistuksen. Investointien arvoksi ennustetaan hieman alle 1,4 miljardia euroa.

Teknologiateollisuuden alatoimialoista metallien jalostuksen investoinnit laskivat viime vuonna voimakkaasti, ja myös alkaneena vuonna ne vähenisivät hieman. Tilastokeskuksen mukaan metallinjalostusyritykset investoivat 551 miljoonaa euroa vuonna 2012. Tänä vuonna investoinnit painuisivat vain noin 190 miljoonan euron tasolle.

Kone- ja metallituoteteollisuuden investoinnit olivat toissa vuonna 724 miljoonaa euroa. Tiedustelun ennakkotiedon mukaan investoinnit alenivat viime vuonna noin 620 miljoonaan euroon. Sen sijaan tänä vuonna investoinnit kasvaisivat jälleen, ja niiden arvo nousisi lähes 730 miljoonaan euroon.

Elektroniikka- ja sähköteollisuuden kiinteät investoinnit olivat Tilastokeskuksen mukaan 489 miljoonaa euroa vuonna 2012. Viime vuonna investoinnit pysyivät lähes ennallaan, mutta alkaneena vuonna ne laskisivat noin 460 miljoonan euron tasolle.

Kemianteollisuuden kotimaisten investointien arvo oli vuonna 2012 Tilastokeskuksen mukaan 541 miljoonaa euroa. EK:n tiedustelun mukaan investoinnit vähennivät viime vuonna hieman. Sen sijaan tänä vuonna ne kasvaisivat vähän, jolloin niiden arvo palautuisi 530 miljoonan euron tasolle.

Elinvareteollisuuden kiinteiden investointien arvo oli vuonna 2012 kansantalouden tilinpidon mukaan 368 miljoonaa euroa. Investoinnit lisääntyivät viime vuonna, jolloin niiden arvo kohosi tiedustelun mukaan yli viidenneksellä. Tänä vuonna investointien kasvu jatkui, ja niiden arvo nousisi jo yli 480 miljoonaan euroon.

Painamisala investoi Suomeen toissa vuonna Tilastokeskuksen mukaan 39 miljoonaa euroa. EK:n

tiedustelun mukaan investoinnit vähenevät vuosina 2013–2014. Tänä vuonna niiden arvo olisi vain 16 miljoonaan euroa.

Rakennusaineteollisuuden investoinnit olivat Tilastokeskuksen mukaan 96 miljoonaa euroa vuonna 2012. Viime vuonna kiinteät investoinnit supistuivat tiedustelun mukaan 75 miljoonaan euroon. Kuluvana vuonna investoinnit kasvaisivat jälleen vähän.

Teva-teollisuuden kiinteät investoinnit olivat toissa vuonna Tilastokeskuksen mukaan 18 miljoonaa euroa. Tiedustelun mukaan investoinnit jäävät vuosina 2013–2014 matalalle tasolle.

Energiahuollon investoinnit olivat vuonna 2012 Tilastokeskuksen mukaan 1 813 miljoonaa euroa. Tiedustelun mukaan investointien taso pysyi viime vuonna ennallaan. Kuluvana vuonna investoinnit vilkastuisivat entisestään hieman, ja niiden arvo olisi vähän yli 2,0 miljardia euroa.

Teollisuuden investoinnit suuruusluokittain

Investoinnit kasvoivat viime vuonna pienimmissä yrityksissä, kun taas keskisuurissa ja suurissa ne vähenivät. Kuluvana vuonna pienten yritysten investointien arvioidaan olevan viime vuoden tasolla. Keskisuurten yritysten investoinnit kääntyisivät kasvuun. Suurten yritysten investointien lasku sen sijaan jatkuisi myös vuonna 2014.

Valtaosa tehdasteollisuuden investoinneista tehdään suurissa yrityksissä. Tilastokeskuksen mukaan yli 500 henkilöä työllistävien yritysten investoinnit olivat vuonna 2012 noin 54 prosenttia koko teollisuuden investoinneista.

Tiedustelun mukaan **pienten**, alle 50 henkilöä työllistävien yritysten investoinnit kasvoivat viime vuonna toistakymmentä prosenttia. Sen sijaan kuluvana vuonna investoinnit pysyisivät likimain ennallaan. Pienten yritysten investointien arvo oli vuonna 2012 Tilastokeskuksen tietojen mukaan 631 miljoonaa euroa.

Keskisuurissa, 50–249 henkilöä työllistävässä yrityksissä kiinteät vähenivät viime vuonna jonkin verran, mutta kuluvana vuonna ne kääntyisivät kasvuun. Tilastokeskuksen mukaan keskisuurten yritysten investointien arvo vuonna 2012 oli 427 miljoonaa euroa.

250–499 henkilöä työllistävien yritysten investoinnit vähenivät viime vuonna selvästi. Sen sijaan kuluvana vuonna ne kääntyisivät tiedustelun mukaan kasvuun. Investointien arvo oli Tilastokeskuksen mukaan toissa vuonna 574 miljoonaa euroa.

Suurissa, yli 500 henkilöä työllistävässä yrityksissä kiinteiden investointien arvo supistui tiedustelun mukaan viime vuonna seitsemän prosenttia. Tänä vuonna investointien supistuminen jatkuisi. Investointien arvo suurissa yrityksissä oli vuonna 2012 Tilastokeskuksen tietojen mukaan hieman yli 1,9 miljardia euroa.

**Teollisuuden kiinteät investoinnit suuruusluokittain
vuosina 2012–2014, milj. euroa (käyvin hinnoin) ja muutosprosentit,
henkilökunnan määrän mukaan jaoteltuna**

	2012	2013	2014	12–13 %	13–14 %
Alle 50	631	714	712	13,1	-0,3
50–249	427	397	425	-7,0	7,0
250–499	574	468	581	-18,4	24,0
Vähintään 500	1 916	1 781	1 496	-7,0	-16,0
Tehdasteollisuus	3 548	3 360	3 213	-5,3	-4,4

Investointien tarkoitus vuonna 2014

Yleisin investointien tarkoitus on kuluvana vuonna vanhan tuotantokapasiteetin korvaaminen. Tiedustelun mukaan 37 prosenttia tälle vuodelle suunnitelluista investoinneista on vanhaa tuotantokapasiteettia korvaavia. Viime vuonna korvausinvestointien osuus oli hieman alempi eli 34 %. Viimeisen kymmenen vuoden aikana korvausinvestointien osuus kaikista investoinneista on keskimäärin ollut noin kolmannes.

Kapasiteetin lisäämistä tavoitellaan tänä vuonna 29 prosentilla kaikista suunnitelluista kiinteistä investoinneista. Laajennusinvestointien osuus on jonkin verran kasvanut finanssikriisin jälkeisistä pohjalukemista, mutta se on yhä varsin matalalla.

Rationalisointi-investointien osuus kaikista kiinteistä investoinneista on kuluvana vuonna 26 prosenttia, ja loppuilla kahdeksalla prosentilla investoinneista arvioi-

daan olevan muita tavoitteita kuin edellä mainitut (esim. ympäristönäkökohdat).

Toimialoitain tarkasteltuna investointien tavoitteissa on havaittavissa jonkin verran eroja. Tuotantokapasiteetin lisäys on tärkein tavoite elektroniikka- ja sähköteollisuudessa sekä energia-alalla, kun taas muilla teollisuuden toimialoilla kapasiteetin korvaaminen tai rationalisointi ovat tärkeimpiä investointien tavoitteita.

Kiinteiden investointien tarkoitus vuonna 2014
Investoinnit jaoteltuna käyttötarkoituksen mukaan (%)

	Kapasiteetin korvaaminen	Kapasiteetin lisääminen	Rationali- sointi	Muu tarkoitus
Elintarviketeollisuus	49	18	28	5
Teva-teollisuus	47	3	9	41
Metsäteollisuus	35	26	31	8
Painaminen	72	3	22	3
Kemianteollisuus	36	31	29	4
Rakennusaineteollisuus	37	22	33	8
Teknologiaeteollisuus	34	35	18	13
– metallien jalostus	65	18	5	12
– kone- ja metallituoteteollisuus	19	30	30	21
– elektroniikka- ja sähköteollisuus	27	58	14	1
Tehdasteollisuus	37	29	26	8
Energiahuolto	28	55	8	9

Investointeihin vaikuttavat tekijät vuosina 2013–2014

Euroopan komission suhdannetiedustelujärjestelmään kuuluissa investointikyselyissä kartoitetaan myös investointeihin vaikuttavia tekijöitä.

Teollisuuden investointipäätöksiin vaikuttaneista tekijöistä tärkeimpiä olivat **vuonna 2013** tekniset tekijät. Myös kysyntälähtöisiä investointeja tehtiin melko runsaasti. Toisaalta joka neljäs yritys arvioi heikon kysynnän rajoittavan investointeja. Rahoituksen saatavuuden

koki rajoitteeksi myös neljäsosa vastaajayrityksistä.

Vuonna 2014 tekniset syyt ovat edelleen tärkeimpiä investointipäätösten perusteita. Noin joka kuudes yritys kokee rahoituksen tai heikon kysynnän rajoittavan investointeja.

Investointeihin vaikuttaneet tekijät vaihtelevat jonkin verran **toimialoittain** (liite 2).

Teollisuuden investointeihin vaikuttavat tekijät 2013
Tekijät jaoteltuna vaikutuksen voimakkuuden mukaan (%)

	Vaikuttaa paljon	Vaikuttaa vähän	Ei vaikuta	Rajoittaa vähän	Rajoittaa paljon	Ei vastausta
Kysyntä	34	37	3	24	1	1
Rahoitus tai odotettu voitto	17	53	4	25	0	1
Tekniset tekijät	43	52	5	0	0	0
Muut tekijät	12	50	35	0	0	3

Teollisuuden investointeihin vaikuttavat tekijät 2014
Tekijät jaoteltuna vaikutuksen voimakkuuden mukaan (%)

	Vaikuttaa paljon	Vaikuttaa vähän	Ei vaikuta	Rajoittaa vähän	Rajoittaa paljon	Ei vastausta
Kysyntä	23	60	2	15	0	0
Rahoitus tai odotettu voitto	16	61	5	16	0	2
Tekniset tekijät	46	51	3	0	0	0
Muut tekijät	9	51	37	0	0	3

Investoinnit ulkomaille vuosina 2005–2013

Oheiseen taulukkoon on koottu yhteen tiedustelun mukaiset tehdasteollisuuden yhteenlasketut investointimenot Suomesta ulkomaille vuosina 2005–2013. Kokonaisluvun lisäksi taulukossa on esitetty investointimenojen alueellinen jakauma.

Investoinneiksi luokitellaan tiedustelussa myös yritysostot, mikäli kohteesta on hankittu vähintään 10 %:n osuus osakkeista ja äänivallasta.

Investointimenot Suomesta ulkomaille olivat tiedustelun mukaan viime vuonna noin 2,7 miljardia euroa. Viime vuonna ulkomaille suuntautuneet investointimenot kasvoivat edellisvuoden melko matalaan tasoon nähden.

Viime vuonna valtaosa teollisuuden ulkomaisista investoinneista suuntautui EU-maihin. Kehittyvien markkinoiden merkitys investointikohteena on kasvanut aiemmasta, mutta erityisesti suuret yritysjärjestelyt kohdistuvat useimmin EU-maihin tai Pohjois-Amerikkaan.

Toimialoittain tarkasteltuna ulkomaisia investointeja ovat tehneet pääosin teknologia-, metsä- ja kemianteollisuuden yritykset. Muiden toimialojen ulkomaiset investoinnit ovat näihin verrattuna pieniä.

Teollisuuden henkilökunta Suomessa ja ulkomailla

Tilastokeskuksen julkistaman tilaston “Suomalaiset tytäryritykset ulkomailla” mukaan suomalaiset teollisuuskonsernit työllistivät ulkomailla vajaat 387 000 henkeä vuonna 2011.

EK:n tiedustelun mukaan suomalaisten teollisuuskonsernien ulkomaisten tytäryritysten henkilökunnan määrä laski jonkin verran sekä vuonna 2012 että 2013. Tiedustelun arvion mukaan henkilökunnan määrä ulkomaisissa tytäryrityksissä oli viime vuonna noin 344 000 työntekijää.

Teollisuusyritysten investointimenot ulkomaille vuosina 2005–2013, milj.euroa
(sisältäen yritysostot, joilla on hankittu vähintään 10 % omistusosuus)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
EU pl. Suomi	1 798	1 358	1 142	2 004	763	743	1743	456	2083
Pohjois-Amerikka	341	498	267	5 802	170	365	419	142	100
Etelä- ja Keski-Amerikka	227	727	512	208	801	155	230	218	129
Venäjä	176	111	220	236	99	52	144	178	103
Aasia	398	502	400	384	271	265	611	364	282
Muut	15	12	22	431	35	15	27	141	2
Ulkomaat yhteensä	2 954	3 206	2 563	9 065	2 139	1 595	3173	1499	2699

Tilastokeskuksen kansantalouden tilinpidon mukaan teollisuusyritykset työllistivät vuonna 2011 kotimaassa hieman yli 386 000 henkilöä, eli kotimainen ja ulkomainen henkilöstö olivat lähes yhtä suuret. Henkilökunnan määrä laski toissa vuonna myös kotimaassa. Silloin teollisuuden työvoima laski runsaaseen 379 000 työntekijään. Investointitiedustelun arvion mukaan kotimainen henkilöstö väheni myös viime vuonna loivasti.

Ulkomailla työskentelevän henkilöstön osuus suomalaisten teollisuusyritysten koko henkilöstöstä oli vuonna 2011 noin puolet, mutta vuosina 2012–2013 se laskee tästä jonkin verran.

Eniten ulkomailla työskentelevää henkilöstöä on teknologiateollisuudessa. Ulkomaisen henkilöstön osuudella mitattuna myös metsä- ja kemianteollisuus ovat lähes yhtä voimakkaasti kansainvälistyneitä toimialoja. Muilla teollisuuden toimialoilla ulkomaisen henkilöstön osuus jää selvästi matalammaksi.

Tilastokeskuksen mukaan suomalaiset **teknologia-teollisuuden** konsernit työllistivät ulkomailla vuonna 2011 yhteensä 277 000 henkilöä. EK:n tiedustelun mukaan määrä laski vuosina 2012–2013. Arvio ulkomailla työskentelevän henkilöstön määrästä vuonna 2013 on noin 237 000 työntekijää.

Tilastokeskuksen lukujen mukaan teknologiateollisuuden osuus suomalaisten teollisuuskonsernien kaikesta ulkomailla työskentelevästä henkilöstöstä oli vuonna 2011 noin 75 prosenttia.

Metsäteollisuusyritysten ulkomaisissa tytäryrityksissä työskenteli Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2011 vähän alle 49 000 työntekijää. EK:n tiedustelun mukaan ulkomailla työskentelevän henkilöstön määrä pysyi vuosina 2012–2013 lähes ennallaan.

Kemianteollisuudessa ulkomaisen työvoiman määrä oli vuonna 2011 hieman yli 29 000 henkeä. EK:n tiedustelun mukaan määrässä ei ole tapahtunut oleellisia muutoksia vuosina 2012–2013.

Muilla teollisuuden toimialoilla ulkomaisen henkilöstön määrä laski tiedustelun mukaan hieman vuonna 2012, mutta viime vuonna se kasvoi vähän. Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2011 näiden toimialojen ulkomaisissa tytäryrityksissä oli noin 32 000 työntekijää.

Tiedustelumenetelmä

Julkaisussa esitetyt luvut ulkomaisesta henkilökunnasta pohjautuvat Tilastokeskuksen vuosille 2011 julkaisemiin tilastolukuihin, joita on jatkettu vuosille 2012–2013 EK:n Investointitiedustelusta saaduilla muutosprosentteilla.

Tilastokeskuksen tilasto on esitetty tiedotteessa ”Suomalaiset tytäryhtiöt ulkomailla 2011”. Aihepiirin tilastointi siirtyi Suomen Pankilta Tilastokeskukselle vuonna 2007. Siirtymisen yhteydessä myös tilastointimenetelmiä on muutettu jonkin verran. Nyt henkilökunta esitetään jaoteltuna konsernin päätoimialan eikä yksittäisen tytäryrityksen mukaan. Tämä jako kuvaa aiempaa paremmin kehitystä Suomen elinkeinoelämän ja konsernitason näkökulmasta.

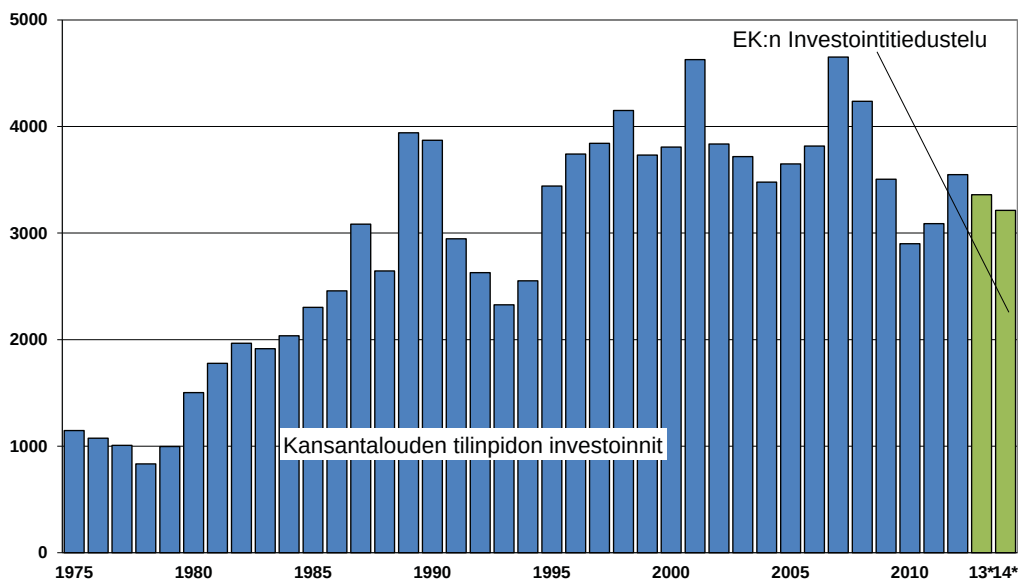
**Suomalaisten teollisuusyritysten henkilökunta kotimaassa ja ulkomailla
vuosina 2011–2013, lukumäärä ja prosenttimuutokset**

	2011	2012	2013	11–12 %	12–13 %
Metsäteollisuus					
-Kotimaassa	51 000	48 000	46 000	-5,9	-4,1
-Ulkomailla	48 700	48 100	47 400	-1,3	-1,5
-Yhteensä	99 700	96 100	93 400	-3,6	-2,8
Kemianteollisuus					
-Kotimaassa	35 500	34 600	33 100	-2,5	-4,2
-Ulkomailla	29 100	29 300	29 300	0,8	0,1
-Yhteensä	64 600	63 900	62 400	-1,1	-2,3
Teknologiaeteollisuus					
-Kotimaassa	203 700	202 400	203 300	-0,6	0,5
-Ulkomailla	277 000	251 100	237 300	-9,3	-5,5
-Yhteensä	480 700	453 500	440 600	-5,7	-2,8
Muu teollisuus					
-Kotimaassa	96 200	94 400	94 900	-1,9	0,5
-Ulkomailla	32 000	29 400	30 000	-8,2	1,9
-Yhteensä	128 200	123 800	124 900	-3,4	0,9
Koko tehdasteollisuus					
-Kotimaassa	386 400	379 400	377 300	-1,8	-0,6
-Ulkomailla	386 800	357 900	344 000	-7,5	-3,9
-Yhteensä	773 200	737 300	721 300	-4,6	-2,2

Liite 1

Lähteet: Tilastokeskus, vuodet 2013–2014 EK:n Investointitiedustelu

Tehdasteollisuuden kiinteät investoinnit, milj. euroa (käyvin hinnoin)

Investointitiedustelun luvut eivät ole suoraan verrannollisia kansantalouden tilinpidon mukaisiin investointilukuihin. Keskeinen syy on se, että EK:n tiedustelussa investoinnit raportoidaan kuluiksi niiden valmistumisasteen eli "kassavirran" mukaisina.

Tilastokeskus puolestaan tilastoi kone- ja laiteinvestoinnit niiden valmistusajankohdan perusteella, jota ennen ne lasketaan varastoihin. Tilastointitapojen ero voi olla tuntuva etenkin suurissa pitkäkestoisissa investoinneissa.

Liite 2

Teollisuuden investointeihin vaikuttavat tekijät vuonna 2013

Tekijät jaoteltuna vaikutuksen voimakkuuden mukaan, (%)

	Vaikuttaa paljon	Vaikuttaa vähän	Ei vaikuta	Rajoittaa vähän	Rajoittaa paljon	Ei vastausta
ELINTARVIKETEOLLISUUS						
Kysyntä	11	64	17	0	0	8
Rahoitus tai odotettu voitto	12	87	1	0	0	0
Tekniset tekijät	57	42	1	0	0	0
Muut tekijät	1	23	74	0	0	2
TEVANAKE						
Kysyntä	49	44	4	3	0	0
Rahoitus tai odotettu voitto	45	40	15	0	0	0
Tekniset tekijät	46	51	0	0	0	3
Muut tekijät	0	48	48	0	0	4
METSATEOLLISUUS						
Kysyntä	31	19	0	50	0	0
Rahoitus tai odotettu voitto	3	44	0	53	0	0
Tekniset tekijät	38	62	0	0	0	0
Muut tekijät	0	95	4	0	0	1
GRAAFINEN TEOLLISUUS						
Kysyntä	4	36	15	38	7	0
Rahoitus tai odotettu voitto	4	36	13	47	0	0
Tekniset tekijät	83	17	0	0	0	0
Muut tekijät	0	40	60	0	0	0
KEMIANTEOLLISUUS						
Kysyntä	72	25	3	0	0	0
Rahoitus tai odotettu voitto	45	51	4	0	0	0
Tekniset tekijät	50	48	2	0	0	0
Muut tekijät	46	43	11	0	0	0
RAKENNUSAINETEOLLISUUS						
Kysyntä	29	68	2	1	0	0
Rahoitus tai odotettu voitto	55	39	3	2	1	0
Tekniset tekijät	17	58	25	0	0	0
Muut tekijät	7	27	65	0	0	1
TEKNOLOGIATEOLLISUUS						
Kysyntä	15	52	2	31	0	0
Rahoitus tai odotettu voitto	5	52	9	30	0	4
Tekniset tekijät	39	50	11	0	0	0
Muut tekijät	1	24	67	0	0	8
TEOLLISUUS						
Kysyntä	34	37	3	24	1	1
Rahoitus tai odotettu voitto	17	53	4	25	0	1
Tekniset tekijät	43	52	5	0	0	0
Muut tekijät	12	50	35	0	0	3

Liite 3

Teollisuuden investointeihin vaikuttaneet tekijät vuonna 2014

Tekijät jaoteltuna vaikutuksen voimakkuuden mukaan, (%)

	Vaikuttaa paljon	Vaikuttaa vähän	Ei vaikuta	Rajoittaa vähän	Rajoittaa paljon	Ei vastausta
ELINTARVIKETEOLLISUUS						
Kysyntä	22	76	2	0	0	0
Rahoitus tai odotettu voitto	18	81	0	1	0	0
Tekniset tekijät	56	43	1	0	0	0
Muut tekijät	0	43	54	0	0	3
TEVANAKE						
Kysyntä	48	52	0	0	0	0
Rahoitus tai odotettu voitto	45	43	12	0	0	0
Tekniset tekijät	46	53	1	0	0	0
Muut tekijät	0	47	51	0	0	2
METSATEOLLISUUS						
Kysyntä	1	71	0	27	0	1
Rahoitus tai odotettu voitto	3	65	0	31	0	1
Tekniset tekijät	56	44	0	0	0	0
Muut tekijät	0	94	5	0	0	1
GRAAFINEN TEOLLISUUS						
Kysyntä	6	0	69	6	19	0
Rahoitus tai odotettu voitto	6	11	11	72	0	0
Tekniset tekijät	61	39	0	0	0	0
Muut tekijät	0	11	89	0	0	0
KEMIANTEOLLISUUS						
Kysyntä	47	51	2	0	0	0
Rahoitus tai odotettu voitto	35	63	2	0	0	0
Tekniset tekijät	47	50	3	0	0	0
Muut tekijät	31	53	16	0	0	0
RAKENNUSAINETEOLLISUUS						
Kysyntä	32	65	2	0	1	0
Rahoitus tai odotettu voitto	30	65	2	2	1	0
Tekniset tekijät	16	59	25	0	0	0
Muut tekijät	0	29	71	0	0	0
TEKNOLOGIA TEOLLISUUS						
Kysyntä	16	54	2	27	1	0
Rahoitus tai odotettu voitto	6	49	14	27	0	4
Tekniset tekijät	38	57	5	0	0	0
Muut tekijät	1	29	62	0	0	8
TEOLLISUUS						
Kysyntä	23	60	2	15	0	0
Rahoitus tai odotettu voitto	16	61	5	16	0	2
Tekniset tekijät	46	51	3	0	0	0
Muut tekijät	9	51	37	0	0	3

Elinkeinoelämän keskusliitto EK

PL 30 (Eteläranta 10), 00131 Helsinki • Puhelin 09 420 20
Faksi 09 4202 2299 • www.ek.fi

Raportti internetissä:
www.ek.fi

Lisätietoja:

Johtava ekonomisti
Penna Urrila
Puh. 09 4202 2606
etunimi.sukunimi@ek.fi

Ekonomisti
Jouko Kangasniemi
Puh. 09 4202 2608
etunimi.sukunimi@ek.fi

EK 2014